

การศึกษาในส่วนของความมั่นคงของมนุษย์ระดับบุคคลถือเป็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากตัวชี้วัดที่ใช้เป็นไปตามกรอบที่พัฒนาภายใต้แนวทางที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างเกณฑ์ยังกระทำกับตัวอย่างขนาดใหญ่ ที่สำคัญผลของการวิเคราะห์ยังเกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรงไม่ใช่เป็นข้อมูลตัวแทนดังเช่นดัชนีระดับพื้นที่ ข้อมูลส่วนนี้จึงใช้เป็นฐานของการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจะกล่าวต่อไป

เนื่องจากข้อมูลความมั่นคงของมนุษย์ถือเป็นหลักของการศึกษารุ่นนี้ ตลอดจนมีสาระเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแยกกล่าวเป็น 2 บท คือ บทที่ 5 นี้ ซึ่งจะเสนอภาพของความมั่นคงของมนุษย์ระดับบุคคลโดยทั่วไป และบทที่ 6 ซึ่งให้ความสำคัญกับดัชนีความมั่นคงของมนุษย์ระดับบุคคลที่คำนวณจากสูตรที่พัฒนาขึ้น

### คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจครั้งนี้มีจำนวน 7,445 ราย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.1) เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 46-60 ปี (ร้อยละ 28.7) อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 33.5) ประกอบอาชีพเกษตรกร / ช่างนา / ชาวประมง (ร้อยละ 23.9)

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งแบ่งเป็นเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.9)อยู่นอกเขตเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลเป็นเพศหญิงมากถึงร้อยละ 60.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) เป็นเพศหญิงเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 46-60 ปี มีมากกว่ากลุ่มอายุอื่น (ประมาณร้อยละ 30) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ในแต่ละกลุ่มอายุ มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 25

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.3) อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา อาศัยอยู่ใน ภาคเหนือ และภาคใต้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 24.8 และ 14.5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ร้อยละ 20.8)

กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 33.7) ประกอบอาชีพเกษตรกร/ชาวนา/ชาวประมง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.1) ประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบกิจการส่วนตัว (ตารางที่ 5.1)

**ตารางที่ 5.1      คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>เพศ</b>                |                 |                 |                 |
| - ชาย                     | 1,071<br>(46.2) | 2,051<br>(40.0) | 3,122<br>(41.9) |
| - หญิง                    | 1,247<br>(53.8) | 3,076<br>(60.0) | 4,323<br>(58.1) |
| <b>กลุ่มอายุ</b>          |                 |                 |                 |
| - ไม่เกิน 25 ปี           | 579<br>(25.0)   | 1,139<br>(22.2) | 1,718<br>(23.1) |
| - 26-35 ปี                | 571<br>(24.6)   | 1,139<br>(22.2) | 1,710<br>(23.0) |
| - 36-45 ปี                | 568<br>(24.5)   | 1,316<br>(25.7) | 1,884<br>(25.3) |
| - 46-60 ปี                | 600<br>(25.9)   | 1,533<br>(29.9) | 2,133<br>(28.7) |
| <b>ภาคที่อยู่</b>         |                 |                 |                 |
| - เหนือ                   | 250<br>(10.8)   | 1,274<br>(24.8) | 1,524<br>(20.5) |
| - ตะวันออกเฉียงเหนือ      | 376<br>(16.2)   | 2,118<br>(41.3) | 2,494<br>(33.5) |
| - กลาง                    | 481<br>(20.8)   | 994<br>(19.4)   | 1,475<br>(19.8) |
| - ใต้                     | 218<br>(9.4)    | 741<br>(14.5)   | 959<br>(12.9)   |
| - กทม.                    | 993<br>(42.8)   | -               | 993<br>(13.3)   |

| คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง    | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| <b>อาชีพ</b>                 |               |                 |                 |
| - ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ      | 134<br>(5.8)  | 202<br>(3.9)    | 336<br>(4.5)    |
| - พนักงานบริษัทเอกชน         | 149<br>(6.4)  | 109<br>(2.1)    | 258<br>(3.5)    |
| - ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว  | 928<br>(40.1) | 738<br>(14.4)   | 1,666<br>(22.4) |
| - นักเรียน/นักศึกษา          | 280<br>(12.1) | 583<br>(11.4)   | 863<br>(11.6)   |
| - เกษตรกร/ชาวนา/ชาวประมง     | 49<br>(2.1)   | 1,729<br>(33.7) | 1,778<br>(23.9) |
| - รับจ้างแรงงาน/ผู้ใช้แรงงาน | 501<br>(21.6) | 1,160<br>(22.6) | 1,661<br>(22.3) |
| - แม่บ้าน/เกษียณอายุ         | 192<br>(8.3)  | 367<br>(7.2)    | 559<br>(7.5)    |
| - ว่างงาน                    | 83<br>(3.6)   | 235<br>(4.6)    | 318<br>(4.3)    |

### สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์

1. **มิติที่อยู่อาศัย** ในที่นี้จะพิจารณาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เกี่ยวกับการครอบครองและกรรมสิทธิ์ ลักษณะที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค และ สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออก

1.1 **การครอบครองและกรรมสิทธิ์** จากผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.1 เป็นเจ้าของบ้านตามกฎหมาย นอกนั้นสถานที่พักอาศัย เป็นของบุตร-ภรรยา-สามี-บิดา-มารดา หรือเป็นบ้านที่ปลูกบนที่ดินของญาติพี่น้อง เช่าผู้อื่น เป็นของนายจ้างหรือมีผู้ให้อาศัยโดยไม่คิดเงิน และเป็นผู้เช่าซื้อ คิดเป็นร้อยละ 46.7, 14.0, 2.4 และ 1.3 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.0) ครอบครองที่พักอาศัยในฐานะเป็นบุตร-ภรรยา-สามี-บิดา-มารดา หรือเป็นบ้านที่ปลูกบนที่ดินของญาติพี่น้อง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล

หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครที่พักอาศัยในฐานะเป็นผู้เช่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.4 (ตารางที่ 5.2)

**ตารางที่ 5.2 สถานะการครอบครองที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| สถานะการครอบครองที่อยู่อาศัย                                                                     | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| ไม่ทราบสถานะ                                                                                     | 15<br>(0.7)   | 28<br>(0.5)     | 43<br>(0.6)     |
| เป็นของนายจ้างหรือมีผู้ให้เช่าอาศัย<br>โดยไม่คิดเงิน                                             | 122<br>(5.3)  | 52<br>(1.0)     | 174<br>(2.4)    |
| ผู้เช่า                                                                                          | 815<br>(35.4) | 220<br>(4.3)    | 1,035<br>(14.0) |
| เป็นบุตร-ภรรยา-สามี-บิดา-มารดาของ<br>ผู้เป็นเจ้าของหรือเป็นบ้านที่ปลูกบนที่ดิน<br>ของญาติพี่น้อง | 700<br>(30.4) | 2,754<br>(54.0) | 3,454<br>(46.7) |
| เป็นผู้เช่าซื้อ                                                                                  | 57<br>(2.5)   | 39<br>(0.8)     | 96<br>(1.3)     |
| เป็นเจ้าของตามกฎหมาย                                                                             | 594<br>(25.8) | 2,004<br>(39.3) | 2,598<br>(35.1) |

**1.2 ลักษณะที่อยู่อาศัย** พิจารณาจากประเภทของที่อยู่อาศัยและวัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่อยู่อาศัย จากผลการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 (ร้อยละ 77.7) พักอาศัยอยู่ในบ้านโดด (หรือบ้านเดี่ยว) และพักอาศัยอยู่ในบ้านตึกแถว ห้องแถวหรือทาวน์เฮาส์ เพียงร้อยละ 19.3 และ 3.0 เท่านั้น ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลพักอาศัยอยู่ในบ้านโดด (หรือบ้านเดี่ยว) มากถึงร้อยละ 93.7 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ นั้นพักอาศัยอยู่ในบ้านตึกแถว ห้องแถวหรือทาวน์เฮาส์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3 และพักอยู่บ้านโดดหรือบ้านเดี่ยว ร้อยละ 42.0

สำหรับวัสดุที่ใช้ในการปลูกสร้างที่พักอาศัยนั้นเป็นตึกมากที่สุด (ร้อยละ 35.6) รองลงมาเป็นบ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก เป็นบ้านไม้ และเป็นบ้านที่ใช้วัสดุกิ่งถาวร หรือ ไม้ถาวร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31.5, 28.5 และ 4.2 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.0) เป็นบ้านตึก ส่วนที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้นส่วนใหญ่เป็น บ้านครึ่งไม้ครึ่งตึก และเป็นบ้านไม้ คิดเป็นร้อยละ 35.8 และ 31.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3)

**ตารางที่ 5.3      ลักษณะที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| ลักษณะที่อยู่อาศัย                     | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|----------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ประเภทของที่อยู่อาศัย</b>           |                 |                 |                 |
| - เรือนแถว                             | 153<br>(6.7)    | 70<br>(1.4)     | 223<br>(3.0)    |
| - ตึกแถว ห้องแถว หรือ ทาวน์เฮาส์       | 1,178<br>(51.3) | 253<br>(5.0)    | 1,431<br>(19.3) |
| - บ้านโดด (หรือบ้านเดี่ยว)             | 963<br>(42.0)   | 4,788<br>(93.7) | 5,751<br>(77.7) |
| <b>วัสดุที่ใช้ปลูกสร้างที่พักอาศัย</b> |                 |                 |                 |
| - วัสดุไม้ถาวรหรือ กิ่งถาวร            | 114<br>(5.0)    | 203<br>(4.0)    | 317<br>(4.3)    |
| - บ้านไม้                              | 504<br>(22.0)   | 1,587<br>(31.5) | 2,091<br>(28.5) |
| - ครึ่งไม้ครึ่งตึก                     | 507<br>(22.1)   | 1,807<br>(35.8) | 2,314<br>(31.5) |
| - ตึก                                  | 1,170<br>(51.0) | 1,444<br>(28.6) | 2,614<br>(35.6) |

**1.3 สาธารณูปโภค** ในที่นี้จะพิจารณา 5 ประเด็น ได้แก่ แหล่งน้ำบริโภค แหล่งน้ำใช้ แหล่งที่มาของแสงสว่าง ลักษณะของส้วม เชื้อเพลิงที่ใช้ในการประกอบอาหาร และวิธีการกำจัดขยะ ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 แหล่งน้ำบริโภค จากการสำรวจ พบว่า แหล่งน้ำบริโภคที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ดื่ม และทำกับข้าว นั้นมาจากแม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก น้ำฝน น้ำบ่อ หรือบาดาล สาธารณะ มากที่สุด (ร้อยละ 40.8) รองลงมาได้แก่ น้ำดื่มบรรจุขวด และน้ำประปาภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และ 22.0 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า น้ำบริโภคของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.9) เป็นแม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก น้ำฝน น้ำบ่อ หรือบาดาลสาธารณะ ในขณะที่น้ำบริโภคของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือ สุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ นั้นเป็นน้ำดื่มบรรจุขวดมากที่สุด (ร้อยละ 42.8) รองลงมาได้แก่น้ำประปาที่ใช้ภายในบ้าน (ร้อยละ 32.3)

1.3.2 แหล่งน้ำใช้ตามปกติ จากการสำรวจ พบว่า แหล่งน้ำใช้ตามปกติที่กลุ่มตัวอย่างใช้อาบ และซักล้างนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.0) เป็นน้ำที่มาจาก น้ำประปาภายในบ้าน รองลงมาได้แก่ น้ำประปารอบนอกบ้าน (สาธารณะ) น้ำบ่อหรือน้ำบาดาล และแม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก น้ำฝน น้ำบ่อ หรือบาดาลสาธารณะ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 22.3, 14.7 และ 9.0 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า น้ำใช้ตามปกติของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ และนอกเขตเทศบาล นั้นเป็นน้ำประปาภายในบ้านมากที่สุด คือ ร้อยละ 62.9 และ 50.0 ตามลำดับ

1.3.3 แหล่งที่มาของแสงสว่าง จากการสำรวจ พบว่า แหล่งของแสงสว่างที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ และนอกเขตเทศบาล ใช้กันเกือบทั้งหมดมาจาก การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ประมาณร้อยละ 98.0)

1.3.4 ลักษณะส้วม จากการสำรวจ พบว่า ลักษณะส้วมที่กลุ่มตัวอย่างใช้นั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.1) เป็นส้วมซึม ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.3) ใช้ส้วมซึม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ นั้นใช้ส้วมซึมร้อยละ 66.3 รองลงมาใช้ส้วมชักโครก หรือ ส้วมซึมและส้วมชักโครก คิดเป็นร้อยละ 33.0

1.3.5 ประเภทของเชื้อเพลิง จากการสำรวจ พบว่าเชื้อเพลิงที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการประกอบอาหาร ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.9) เป็นก๊าซ-ไฟฟ้า และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ นั้นใช้ก๊าซ-ไฟฟ้า เป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร มากถึงร้อยละ 93.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอก

เขตเทศบาลใช้ก๊าซ-ไฟฟ้า เป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหาร ร้อยละ 69.5 รองลงมาใช้ฟืน-เศษไม้ และถ่าน-น้ำมันก๊าด ร้อยละ 16.7 และ 13.9 ตามลำดับ

1.3.6 วิธีการกำจัดขยะ จากการสำรวจ พบว่า วิธีการกำจัดขยะที่กลุ่มตัวอย่างใช้ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.1) ได้แก่ วิธีเผา หรือทิ้งขยะในที่สาธารณะ รองลงมาได้แก่ ใช้บริการจัดเก็บขยะ และทิ้งขยะในที่จัดไว้อย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 29.6 และ 15.3 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ใช้วิธีการเผาหรือทิ้งขยะในที่สาธารณะมากที่สุด (ร้อยละ 77.0) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ นั้นใช้บริการจัดเก็บขยะมากที่สุด (ร้อยละ 66.2) รองลงมาใช้วิธีทิ้งในที่ที่จัดไว้อย่างเป็นสัดส่วน และ เผาหรือทิ้งในที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 26.4 และ 7.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.4)

**ตารางที่ 5.4 สาธารณูปโภคและสุขอนามัยในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| สาธารณูปโภคและสุขอนามัย                                   | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-----------------------------------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| <b>แหล่งที่มาหลักของน้ำบริโภค</b>                         |               |                 |                 |
| - แม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก น้ำฝนน้ำบ่อ หรือบาดาลสาธารณะ  | 163<br>(7.2)  | 2,835<br>(55.9) | 2,998<br>(40.8) |
| - น้ำบ่อ หรือบาดาลส่วนบุคคล                               | 80<br>(3.5)   | 282<br>(5.6)    | 362<br>(4.9)    |
| - น้ำประปาภายนอกบ้าน (สาธารณะ)                            | 323<br>(14.2) | 329<br>(6.5)    | 652<br>(8.9)    |
| - น้ำประปาภายในบ้าน                                       | 736<br>(32.3) | 883<br>(17.4)   | 1,619<br>(22.0) |
| - น้ำดื่มบรรจุขวด                                         | 976<br>(42.8) | 742<br>(14.6)   | 1,718<br>(23.4) |
| <b>แหล่งที่มาของน้ำใช้ตามปกติ</b>                         |               |                 |                 |
| - แม่น้ำ ลำคลอง ลำธาร น้ำตก น้ำฝน น้ำบ่อ หรือบาดาลสาธารณะ | 62<br>(2.7)   | 604<br>(11.8)   | 666<br>(9.0)    |
| - น้ำบ่อ หรือบาดาลส่วนบุคคล                               | 179<br>(7.8)  | 913<br>(17.9)   | 1,092<br>(14.7) |

| สาธารณูปโภคและสุขอนามัย                               | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| - น้ำประปาภายนอกบ้าน (สาธารณะ)                        | 615<br>27       | 1,038<br>(20.3) | 1,653<br>(22.3) |
| - น้ำประปาภายในบ้าน                                   | 1,453<br>(62.9) | 2,551<br>(50.0) | 4,004<br>(54.0) |
| <b>แหล่งที่มาของแสงสว่าง</b>                          |                 |                 |                 |
| - เทียน ตะเกียง หรือแหล่งอื่น ๆ ใน<br>ลักษณะเดียวกัน  | 6<br>(0.3)      | 14<br>(0.3)     | 20<br>(0.3)     |
| - ผลิตไฟใช้เองจากแบตเตอรี่<br>เซลล์แสงอาทิตย์ น้ำมัน  | 3<br>(0.1)      | 8<br>(0.2)      | 11<br>(0.1)     |
| - ซื้อไฟฟ้าจากการผลิตภายในชุมชน                       | 41<br>(1.8)     | 79<br>(1.5)     | 120<br>(1.6)    |
| - ซื้อไฟฟ้าจาก กฟภ. หรือ กฟน.                         | 2,261<br>(97.8) | 5,021<br>(98.0) | 7,282<br>(98.0) |
| <b>ลักษณะของส้วม</b>                                  |                 |                 |                 |
| - ไม่มีส้วม-ไม่ทราบ-ถ่ายลงแม่น้ำลำคลอง                | 3<br>(0.1)      | 23<br>(0.4)     | 26<br>(0.3)     |
| - ส้วมหลุม-ถัง-อื่น ๆ ที่มีการปิดมิดชิด<br>(ของตนเอง) | 15<br>(0.6)     | 73<br>(1.4)     | 88<br>(1.2)     |
| - ส้วมซึม                                             | 1,533<br>66     | 4,571<br>(89.3) | 6,104<br>(82.1) |
| - ส้วมซึมและส้วมชักโครก                               | 284<br>(12.3)   | 255<br>(5.0)    | 539<br>(7.3)    |
| - ส้วมชักโครก                                         | 478<br>(20.7)   | 196<br>(3.8)    | 674<br>(9.1)    |
| <b>เชื้อเพลิงที่ใช้ประกอบอาหาร</b>                    |                 |                 |                 |
| - ฟืน-เศษไม้                                          | 76<br>(3.3)     | 848<br>(16.7)   | 924<br>(12.5)   |
| - ถ่าน-น้ำมันก๊าด                                     | 70<br>(3.1)     | 705<br>(13.9)   | 775<br>(10.5)   |
| - ก๊าซ-ไฟฟ้า                                          | 2,132           | 3,535           | 5,667           |

| สาธารณูปโภคและสุขอนามัย               | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การจัดการกับขยะ</b>                |                 |                 |                 |
| - เผา หรือทิ้งในที่สาธารณะ            | 169<br>(7.4)    | 3,856<br>(77.0) | 4,025<br>(55.1) |
| - ทิ้งในที่ที่จัดไว้อย่างเป็นทางการ   | 606<br>(26.4)   | 514<br>(10.3)   | 1,120<br>(15.3) |
| - มีบริการจัดเก็บ (เสียค่าใช้จ่ายเอง) | 1,520<br>(66.2) | 640<br>(12.8)   | 2,160<br>(29.6) |

**1.4 สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออก** ในที่นี้จะพิจารณาจากความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็น เสียงดัง ฝุ่นหรือควัน และลักษณะทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอก ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

1.4.1 ความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็น จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.6) ไม่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็น และมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญมากจากปัญหากลิ่นเหม็น ร้อยละ 29.4 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือ สุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็นมีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็นมีร้อยละ 41.8 โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็นในระดับพอควร น้อย และมาก คิดเป็นร้อยละ 20.4, 16.0 และ 5.4 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลร้อยละ 23.9 ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็น โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหากลิ่นเหม็นในระดับน้อยพอควร และมาก คิดเป็นร้อยละ 10.8, 9.7 และ 3.4 ตามลำดับ

1.4.2 ความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดัง จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.5) ไม่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดัง และมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.5 ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญมากจากปัญหาเสียงดัง เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ นั้น มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.9) ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดัง โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดังในระดับพอควร น้อย และมาก คิดเป็นร้อยละ 25.9, 16.0 และ 11.0 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ประมาณ 1 ใน 4 (ร้อยละ 27.6) ได้รับความ

เดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดัง โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาเสียงดังในระดับน้อยพอควร และมากคิดเป็นร้อยละ 13.8, 11.1 และ 2.7 ตามลำดับ

1.4.3 ความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควัน จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.3) ไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควัน และมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.7 ได้รับความเดือดร้อนรำคาญมากจากปัญหาฝุ่นหรือควัน เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานคร มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.0) ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควัน โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควันในระดับพอควร น้อย และมาก คิดเป็นร้อยละ 23.0, 19.2 และ 11.8 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควันนั้นมีร้อยละ 43.5 โดยได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากปัญหาฝุ่นหรือควันในระดับน้อยพอควร และมาก คิดเป็นร้อยละ 18.6, 16.7 และ 8.2 ตามลำดับ

1.4.4 ลักษณะทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอก จากการสำรวจพบว่าทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอกของกลุ่มตัวอย่างเป็นถนนเลนเดียว มากที่สุด (ร้อยละ 48.8) รองลงมาเป็นถนน 2 เลน เป็นถนนที่รถจักรยานยนต์เข้าถึงได้ เป็นถนนมากกว่า 2 เลน และเป็นทางคนเดินหรือคลองหรือลำธารเท่านั้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 32.1, 9.9, 5.6 และ 3.7 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอกของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล นั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.4) เป็นถนนเลนเดียว รองลงมาเป็นถนน 2 เลน (ร้อยละ 29.6) ส่วนทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอกของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ นั้นส่วนใหญ่เป็นถนน 2 เลน และถนนเลนเดียว ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.6 และ 36.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.5)

**ตารางที่ 5.5 สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออกที่กลุ่มตัวอย่างได้รับผลกระทบ  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออก | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล | รวม           |
|--------------------------|---------------|--------------|---------------|
| <b>กลิ่นเหม็น</b>        |               |              |               |
| - มาก                    | 126<br>(5.4)  | 173<br>(3.4) | 299<br>(4.0)  |
| - พอควร                  | 472<br>(20.4) | 496<br>(9.7) | 968<br>(13.0) |

| สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออก                    | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| - น้อย                                      | 371<br>(16.0)   | 551<br>(10.8)   | 922<br>(12.4)   |
| - ไม่เดือดร้อน                              | 1,349<br>(58.2) | 3,905<br>(76.2) | 5,254<br>(70.6) |
| <b>เสียงดัง</b>                             |                 |                 |                 |
| - มาก                                       | 255<br>(11.0)   | 137<br>(2.7)    | 392<br>(5.3)    |
| - พอควร                                     | 601<br>(25.9)   | 567<br>(11.1)   | 1,168<br>(15.7) |
| - น้อย                                      | 370<br>(16.0)   | 709<br>(13.8)   | 1,079<br>(14.5) |
| - ไม่เดือดร้อน                              | 1,091<br>(47.1) | 3,714<br>(72.4) | 4,805<br>(64.5) |
| <b>ฝุ่นหรือควัน</b>                         |                 |                 |                 |
| - มาก                                       | 273<br>(11.8)   | 420<br>(8.2)    | 693<br>(9.3)    |
| - พอควร                                     | 532<br>(23.0)   | 855<br>(16.7)   | 1,387<br>(18.6) |
| - น้อย                                      | 444<br>(19.2)   | 951<br>(18.6)   | 1,395<br>(18.7) |
| - ไม่เดือดร้อน                              | 1,068<br>(46.1) | 2,900<br>(56.6) | 3,968<br>(53.3) |
| <b>ทางเข้าออกหลักสู่เส้นทางคมนาคมภายนอก</b> |                 |                 |                 |
| - เป็นทางคนเดินหรือคลอง หรือลำธาร           | 101<br>(4.4)    | 171<br>(3.3)    | 272<br>(3.7)    |
| - รถจักรยานยนต์เข้าถึงได้                   | 275<br>(11.9)   | 463<br>(9.1)    | 738<br>(9.9)    |
| - มีถนนเลนเดียวเข้าถึง                      | 836<br>(36.2)   | 2,782<br>(54.4) | 3,618<br>(48.8) |

| สิ่งแวดล้อมและทางเข้าออก    | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-----------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| - มีถนน 2 เลนเข้าถึง        | 867<br>(37.6) | 1,513<br>(29.6) | 2,380<br>(32.1) |
| - มีถนนมากกว่า 2 เลนเข้าถึง | 229<br>(9.9)  | 184<br>(3.6)    | 413<br>(5.6)    |

**2. มิติสุขภาพอนามัย** โดยพิจารณาสุขภาพอนามัยเกี่ยวกับ สถานภาพ ด้านสุขภาพ อนามัย การเข้าถึงบริการ และพฤติกรรมความเสี่ยง

**2.1 สถานภาพด้านสุขภาพอนามัย** ในที่นี้จะพิจารณาจากความถี่ที่ต้องไปพบแพทย์ (รวมถึงเจ้าหน้าที่พยาบาล และสาธารณสุข) จำนวนวันที่หยุดการประกอบอาชีพเพราะเจ็บป่วย ในรอบปี 2547 ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ความถี่ที่ต้องไปพบแพทย์ (รวมถึงเจ้าหน้าที่พยาบาล และสาธารณสุข) จากการสำรวจพบว่า ในรอบปี 2547 ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างป่วยและต้องไปพบแพทย์ โดยเฉลี่ยประมาณ 2.1 ครั้ง เมื่อจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ในรอบปี 2547 ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลป่วยและต้องไปพบแพทย์ โดยเฉลี่ยประมาณ 2.2 ครั้ง และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ป่วยและต้องไปพบแพทย์ โดยเฉลี่ยประมาณ 1.9 ครั้ง

2.1.2 จำนวนวันที่หยุดการประกอบอาชีพเพราะเจ็บป่วย จากการสำรวจพบว่า ในรอบปี 2547 ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างต้องหยุดการประกอบอาชีพเพราะเจ็บป่วยโดยเฉลี่ยประมาณ 3 วัน ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ในรอบปี 2547 ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลต้องหยุดการประกอบอาชีพเพราะเจ็บป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 3.3 วัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพต้องหยุดการประกอบอาชีพเพราะเจ็บป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2.3 วัน (ตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 สถานภาพด้านสุขอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| สถานภาพ<br>ด้านสุขภาพอนามัย                                      | เขตเทศบาล |                              | นอกเขตเทศบาล |                              | รวม       |                              |
|------------------------------------------------------------------|-----------|------------------------------|--------------|------------------------------|-----------|------------------------------|
|                                                                  | ค่าเฉลี่ย | ส่วน<br>เบี่ยงเบน<br>มาตรฐาน | ค่าเฉลี่ย    | ส่วน<br>เบี่ยงเบน<br>มาตรฐาน | ค่าเฉลี่ย | ส่วน<br>เบี่ยงเบน<br>มาตรฐาน |
| จำนวนครั้งที่ป่วยและ<br>ต้องไปพบแพทย์<br>ในปี 2547               | 1.9       | 3.6                          | 2.2          | 4.1                          | 2.1       | 4.0                          |
| จำนวนวันที่ต้องหยุด<br>การประกอบอาชีพ<br>เพราะเจ็บป่วย ในปี 2547 | 2.3       | 7.2                          | 3.3          | 9.8                          | 3.0       | 9.1                          |

2.2 การเข้าถึงบริการ โดยพิจารณาจากการได้รับการคุ้มครองสุขภาพ และระยะเวลาที่สามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุด ผลจากการสำรวจ สรุปได้ ดังนี้

2.2.1 การคุ้มครองสุขภาพ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.8) อยู่ในโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค หรือประกันสังคม ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลอยู่ในโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค หรือประกันสังคมมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลอยู่ในโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค หรือประกันสังคมมีมากถึงร้อยละ 84.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ อยู่ในโครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค หรือประกันสังคมมีร้อยละ 72.7 และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ นั้น ไม่ได้อยู่ภายใต้การคุ้มครองสุขภาพใด ๆ เลย มากถึงร้อยละ 10.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การคุ้มครองสุขภาพใด ๆ เลย มีเพียงร้อยละ 5.1

2.2.2 ระยะเวลาที่สามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุด จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.6) สามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุดประมาณไม่เกิน 30 นาที ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลสามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุดประมาณไม่เกิน 30 นาที มีมากถึงร้อยละ 93.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ นั้น สามารถเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลที่ใกล้ที่สุดประมาณไม่เกิน 30 นาที มีร้อยละ 85.3 (ตารางที่ 5.7)

**ตารางที่ 5.7 การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย**

| การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัย                                 | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>อยู่ภายใต้การคุ้มครองสุขภาพ</b>                               |                 |                 |                 |
| - ไม่ได้อยู่ภายใต้การคุ้มครองใด ๆ เลย                            | 250<br>(10.8)   | 259<br>(5.1)    | 509<br>(6.8)    |
| - 30 บาท รักษาทุกโรค หรือประกันสังคม                             | 1,685<br>(72.7) | 4,327<br>(84.4) | 6,012<br>(80.8) |
| - โปรแกรมการคุ้มครองสุขภาพของ<br>หน่วยงาน                        | 272<br>(11.7)   | 525<br>(10.2)   | 797<br>(10.7)   |
| - ประกันสุขภาพกับบริษัทเอกชน หรือ<br>มีเงินออมด้านสุขภาพโดยเฉพาะ | 370<br>(16.0)   | 365<br>(7.1)    | 735<br>(9.9)    |
| <b>ระยะเวลาที่เข้าถึงบริการรักษาพยาบาล<br/>ที่ใกล้ที่สุด</b>     |                 |                 |                 |
| - มากกว่า 1 ชั่วโมง                                              | 66<br>(2.8)     | 85<br>(1.7)     | 151<br>(2.0)    |
| - 45 นาที-1 ชั่วโมง                                              | 154<br>(6.6)    | 134<br>(2.6)    | 288<br>(3.9)    |
| - 31 นาที-44 นาที                                                | 122<br>(5.3)    | 142<br>(2.8)    | 264<br>(3.5)    |
| - 16 นาที-30 นาที                                                | 771<br>(33.3)   | 1,305<br>(25.5) | 2,076<br>(27.9) |
| - ไม่เกิน 15 นาที                                                | 1,205<br>(52.0) | 3,459<br>(67.5) | 4,664<br>(62.7) |

**2.3 พฤติกรรมการเสี่ยง** ในที่นี้จะพิจารณาจากการใส่ใจระมัดระวังการบริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การระมัดระวังและสามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจให้ผ่อนคลาย การออกกำลังกาย และปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

2.3.1 การใส่ใจระมัดระวังการบริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.5) ใส่ใจระมัดระวังการบริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัยมาก หรือมากที่สุด ซึ่งเมื่อจำแนก กลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีระดับความใส่ใจระมัดระวังการบริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัยในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

2.3.2 การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.1) ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เลย และมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 8.9 ที่ดื่มเป็นประจำ ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำมีร้อยละ 11.5 แต่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นประจำมีร้อยละ 7.7

2.3.3 การสูบบุหรี่ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.8) ไม่สูบบุหรี่เลย และมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.6 ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลที่ไม่สูบบุหรี่หรือสูบบุหรี่เป็นประจำนั้นใกล้เคียงกัน

2.3.4 การระมัดระวังและสามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจให้ผ่องใส จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.3) ระมัดระวังและสามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจให้ผ่องใสได้เป็นอย่างดีในระดับมากหรือมากที่สุด ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีความระมัดระวังและสามารถควบคุมอารมณ์และจิตใจให้ผ่องใสได้เป็นอย่างดีในระดับที่ใกล้เคียงกัน

2.3.5 การออกกำลังกาย จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างออกกำลังกายบ้างตามโอกาส และออกกำลังกายสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 39.1 และร้อยละ 28.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ออกกำลังกายเลย มีร้อยละ 32.6 ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลที่ออกกำลังกายและไม่ได้ออกกำลังกายใกล้เคียงกัน

2.3.6 ปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.1) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ และมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 6.7 ที่มีปัญหานอนไม่หลับเป็นประจำ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีปัญหานอนไม่หลับเป็นประจำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่

นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพฯ ที่มีปัญหานอนไม่หลับเป็นประจำมีร้อยละ 8.4 แต่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลที่มีปัญหานอนไม่หลับเป็นประจำมีเพียงร้อยละ 5.9 (ตารางที่ 5.8)

**ตารางที่ 5.8 พฤติกรรมการเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| พฤติกรรมการเสี่ยง                                       | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความใส่ใจระมัดระวังการบริโภคอาหารที่ถูกสุขอนามัย</b> |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                            | 37<br>(1.6)     | 65<br>(1.3)     | 102<br>(1.4)    |
| - น้อย                                                  | 127<br>(5.5)    | 252<br>(4.9)    | 379<br>(5.1)    |
| - มาก                                                   | 1,235<br>(53.3) | 2,841<br>(55.5) | 4,076<br>(54.8) |
| - มากที่สุด                                             | 917<br>(39.6)   | 1,964<br>(38.3) | 2,881<br>(38.7) |
| <b>การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์</b>                 |                 |                 |                 |
| - ดื่มเป็นประจำ                                         | 267<br>(11.5)   | 396<br>(7.7)    | 663<br>(8.9)    |
| - ดื่มเฉพาะที่ออกงานสังคม                               | 740<br>(31.9)   | 1,569<br>(30.6) | 2,309<br>(31.0) |
| - ไม่ดื่มเลย                                            | 1,311<br>(56.6) | 3,161<br>(61.7) | 4,472<br>(60.1) |
| <b>การสูบบุหรี่</b>                                     |                 |                 |                 |
| - สูบเป็นประจำ                                          | 417<br>(18.1)   | 963<br>(18.9)   | 1,380<br>(18.6) |
| - สูบเฉพาะในงานสังคม                                    | 113<br>(4.9)    | 153<br>(3.0)    | 266<br>(3.6)    |
| - ไม่สูบบุหรี่เลย                                       | 1,780<br>(77.1) | 3,983<br>(78.1) | 5,763<br>(77.8) |

| พฤติกรรมความเสี่ยง                                     | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การระมัดระวังและสามารถควบคุม<br/>อารมณ์และจิตใจ</b> |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                           | 34<br>(1.5)     | 73<br>(1.4)     | 107<br>(1.4)    |
| - น้อย                                                 | 187<br>(8.1)    | 506<br>(9.9)    | 693<br>(9.3)    |
| - มาก                                                  | 1,452<br>(62.9) | 3,290<br>(64.4) | 4,742<br>(64.0) |
| - มากที่สุด                                            | 635<br>(27.5)   | 1,238<br>(24.2) | 1,873<br>(25.3) |
| <b>การออกกำลังกาย</b>                                  |                 |                 |                 |
| - ไม่ได้ออกกำลังกาย                                    | 752<br>(32.5)   | 1,677<br>(32.7) | 2,429<br>(32.6) |
| - ออกบ้างตามโอกาส                                      | 926<br>(40.0)   | 1,981<br>(38.7) | 2,907<br>(39.1) |
| - ออกสม่ำเสมอครั้งละประมาณ 30 นาที                     | 639<br>(27.6)   | 1,467<br>(28.6) | 2,106<br>(28.3) |
| <b>การมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับ</b>                   |                 |                 |                 |
| - มีปัญหานอนไม่หลับเป็นประจำ                           | 193<br>(8.4)    | 302<br>(5.9)    | 495<br>(6.7)    |
| - นอนไม่หลับบ้างเฉพาะในช่วงที่มีปัญหา                  | 636<br>(27.7)   | 1,303<br>(25.5) | 1,939<br>(26.2) |
| - ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการนอน                            | 1,471<br>(64.0) | 3,500<br>(68.6) | 4,971<br>(67.1) |

**3. มิติการศึกษา** ในที่นี้จะพิจารณาจาก ระดับการศึกษาสูงสุด การอบรมเพิ่มเติม และโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

**3.1 ระดับการศึกษาสูงสุด** จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือต่ำกว่า มีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 30.6) และได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ (สูงกว่า ม.3) ร้อยละ 30.3 ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่ได้รับการศึกษา

สูงกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับ (สูงกว่า ม.3) มีร้อยละ 43.2 แต่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาภาคบังคับมีเพียงร้อยละ 24.4 เท่านั้น (ตารางที่ 5.9)

**ตารางที่ 5.9      ระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| ระดับการศึกษาสูงสุด | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| ไม่ได้เรียน         | 46<br>(2.0)   | 161<br>(3.1)    | 207<br>(2.8)    |
| ป.4 หรือต่ำกว่า     | 492<br>(21.2) | 1,787<br>(34.9) | 2,279<br>(30.6) |
| ป.5-ป.6             | 327<br>(14.1) | 1,040<br>(20.3) | 1,367<br>(18.4) |
| ม.1-ม.3             | 451<br>(19.5) | 889<br>(17.3)   | 1,340<br>(18.0) |
| ม.4-ม.6 หรือ ปวช.   | 520<br>(22.4) | 754<br>(14.7)   | 1,274<br>(17.1) |
| ปวส. หรือ อนุปริญญา | 168<br>(7.2)  | 188<br>(3.7)    | 356<br>(4.8)    |
| ปริญญาตรี           | 293<br>(12.6) | 292<br>(5.7)    | 585<br>(7.9)    |
| ปริญญาโทขึ้นไป      | 21<br>(0.9)   | 16<br>(0.3)     | 37<br>(0.5)     |

**3.2 การอบรมเพิ่มเติม** จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.1) ไม่เคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมหรืออยู่ในระหว่างการศึกษาอบรม ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือ กรุงเทพฯ และนอกเขตเทศบาลเคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมหรืออยู่ในระหว่างการศึกษาอบรม ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 5.10)

ตารางที่ 5.10 การได้รับการอบรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การได้รับการอบรม                       | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|----------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่เคย                                 | 1,625<br>(70.1) | 3,593<br>(70.1) | 5,218<br>(70.1) |
| เคยหรืออยู่ในระหว่างศึกษาอบรมเพิ่มเติม | 693<br>(29.9)   | 1,534<br>(29.9) | 2,227<br>(29.9) |

3.3 โอกาสทางการศึกษา จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.6) มีความคิดเห็นว่าตนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกับคนอื่นในระดับมากหรือมากที่สุด ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีความคิดเห็นว่าตนได้รับโอกาสทางการศึกษาในระดับที่ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.11 การได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกับคนอื่นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การได้รับโอกาสทางการศึกษา | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| น้อยที่สุด                | 161<br>(7.0)    | 360<br>(7.1)    | 521<br>(7.1)    |
| น้อย                      | 482<br>(21.1)   | 1,089<br>(21.5) | 1,571<br>(21.3) |
| มาก                       | 1,208<br>(52.8) | 2,470<br>(48.7) | 3,678<br>(50.0) |
| มากที่สุด                 | 438<br>(19.1)   | 1,154<br>(22.7) | 1,592<br>(21.6) |

4. มิติการมีงานทำและรายได้ ในที่นี้จะพิจารณาเกี่ยวกับ สถานะการทำงาน รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน ปริมาณและภาระหนี้สิน เงินออม และความพึงพอใจและความมั่นคงในงานที่ทำ ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

**4.1 สถานะการทำงาน** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68.0 มีงานทำ นอกนั้น (ร้อยละ 31.9) ไม่ได้ทำงาน ซึ่งในกลุ่มนี้รวมผู้ที่ไม่ต้องการทำงาน ต้องการทำงาน และกำลังรอเรียกบรรจุ หรือฤดูกาล คิดเป็นร้อยละ 12.2, 10.6 และ 9.1 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีงานทำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีงานทำร้อยละ 76.9 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่มีงานทำมี ร้อยละ 64.1 (ตารางที่ 5.12)

**ตารางที่ 5.12 สถานะการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| สถานะการทำงาน                         | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีและไม่ต้องการทำงาน               | 280<br>(12.4)   | 618<br>(12.1)   | 898<br>(12.2)   |
| ไม่มีแต่ต้องการทำงาน                  | 203<br>(9.0)    | 580<br>(11.4)   | 783<br>(10.6)   |
| กำลังรอเรียกบรรจุงาน หรือรอฤดูกาล     | 38<br>(1.7)     | 634<br>(12.4)   | 672<br>(9.1)    |
| ทำงานแล้วสัปดาห์ละน้อยกว่า 40 ชั่วโมง | 438<br>(19.4)   | 1,134<br>(22.2) | 1,572<br>(21.3) |
| ทำงานแล้วสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมงขึ้นไป   | 1,301<br>(57.6) | 2,142<br>(41.9) | 3,443<br>(46.7) |

**4.2 รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน** จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 47.1) รองลงมาคือ มีรายได้ ประมาณ 5,000-10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาท คิดเป็นมีร้อยละ 22.9 และ 14.2 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ไม่มียาได้มีร้อยละ 15.8 ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมียาได้ในช่วง 5,000-10,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 33.7) และประมาณ 1 ใน 4 มีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท หรือ มากกว่า 10,000 บาท ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56.7) มีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท และที่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาทมีเพียงร้อยละ 8.9 เท่านั้น (ตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.13 รายได้จากการทำงานและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| รายได้จากการทำงานและทรัพย์สิน | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีรายได้                   | 321<br>(14.6) | 801<br>(16.3)   | 1,122<br>(15.8) |
| น้อยกว่า 5,000 บาท            | 567<br>(25.8) | 2,780<br>(56.7) | 3,347<br>(47.1) |
| 5,000-10,000 บาท              | 741<br>(33.7) | 887<br>(18.1)   | 1,628<br>(22.9) |
| มากกว่า 10,000 บาท            | 570<br>(25.9) | 438<br>(8.9)    | 1,008<br>(14.2) |

**4.3 ปริมาณและภาระหนี้สิน** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 56.3) มีหนี้สิน และกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินเหล่านี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 47.7) มีหนี้สินน้อยกว่า 50,000 บาท และประมาณ 3 ใน 4 หรือ ร้อยละ 75.5 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีหนี้สินมีภาระที่ต้องชำระหนี้ในแต่ละเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย จะสังเกตเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 60.7) มีหนี้สิน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีหนี้สินร้อยละ 46.6 แต่ปริมาณหนี้สินของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่มีหนี้สินมากกว่า 150,000 บาท นั้นมีมากถึงร้อยละ 30.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่มีหนี้สินมากกว่า 150,000 บาท มีร้อยละ 17.9 ส่วนการชำระหนี้ในแต่ละเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพนั้นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ร้อยละ 36.1 ต้องชำระหนี้สินเดือนละมากกว่า 5,000 บาท ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ต้องชำระหนี้สินเดือนละมากกว่า 5,000 บาท มีร้อยละ 20.5 (ตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14 ปริมาณหนี้สินและภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| ปริมาณหนี้สินและภาระหนี้สิน           | เขตเทศบาล      | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------|----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การมีหนี้สิน</b>                   |                |                 |                 |
| - ไม่มีหนี้สิน                        | 1185<br>(53.4) | 1,921<br>(39.3) | 3,106<br>(43.7) |
| - มีหนี้สิน                           | 1036<br>(46.6) | 2,961<br>(60.7) | 3,997<br>(56.3) |
| <b>ปริมาณหนี้สิน</b>                  |                |                 |                 |
| - น้อยกว่า 50,000 บาท                 | 461<br>(44.5)  | 1,447<br>(48.9) | 1,908<br>(47.7) |
| - 50,000-150,000 บาท                  | 261<br>(25.2)  | 985<br>(33.3)   | 1,246<br>(31.2) |
| - มากกว่า 150,000 บาท                 | 314<br>(30.3)  | 529<br>(17.9)   | 843<br>(21.1)   |
| <b>ภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน</b> |                |                 |                 |
| - น้อยกว่า 5,000 บาท                  | 638<br>(63.9)  | 2,281<br>(79.5) | 2,919<br>(75.5) |
| - 5,001-10,000 บาท                    | 218<br>(21.8)  | 361<br>(12.6)   | 579<br>(15.0)   |
| - มากกว่า 10,000 บาท                  | 143<br>(14.3)  | 227<br>(7.9)    | 370<br>(9.6)    |

**4.4 เงินออม** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.2) ไม่มีเงินออม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.2) สามารถออมเงินได้อย่างสม่ำเสมออย่างน้อย 5,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย จะสังเกตเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีเงินออมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีเงินออม ร้อยละ 40.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีเงินออมมีเงินออม ร้อยละ 32.3 ของ และปริมาณเงินออมในแต่ละเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครนั้นสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่

ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่มีเงินออมและสามารถออมเงินได้มากกว่าเดือนละ 5,000 บาท นั้นมีร้อยละ 22.6 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่มีเงินออมและสามารถออมเงินได้มากกว่าเดือนละ 5,000 บาท นั้นมีเพียงร้อยละ 8.7 เท่านั้น (ตารางที่ 5.15)

**ตารางที่ 5.15 เงินออมที่สามารถออมได้อย่างสม่ำเสมอของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| เงินออมและปริมาณเงินออม    | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|----------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การมีเงินออม</b>        |                 |                 |                 |
| - ไม่มีเงินออม             | 1,317<br>(59.6) | 3,300<br>(67.7) | 4,617<br>(65.2) |
| - มีเงินออม                | 892<br>(40.4)   | 1,573<br>(32.3) | 2,465<br>(34.8) |
| <b>ปริมาณเงินออม</b>       |                 |                 |                 |
| - น้อยกว่า 5,000 บาท       | 690<br>(77.4)   | 1,436<br>(91.3) | 2,126<br>(86.2) |
| - ตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป | 202<br>(22.6)   | 137<br>(8.7)    | 339<br>(13.8)   |

**4.5 ความพึงพอใจและความมั่นคงในงานที่ทำ** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในงานที่ทำและพึงพอใจมาก ร้อยละ 62.6 และมีความรู้สึกค่อนข้างและมั่นคงอย่างยิ่งในงานที่ทำ ร้อยละ 54.1 ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีความพึงพอใจและมีความมั่นคงในงานที่ทำในระดับที่ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 5.16)

ตารางที่ 5.16 ความพึงพอใจและความมั่นคงในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| ความพึงพอใจและ<br>ความมั่นคงในการทำงาน | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|----------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความพึงพอใจในการทำงาน</b>           |                 |                 |                 |
| - ไม่พึงพอใจอย่างยิ่ง                  | 494<br>(22.1)   | 1,220<br>(24.1) | 1,714<br>(23.5) |
| - ไม่พึงพอใจ                           | 148<br>(6.6)    | 358<br>(7.1)    | 506<br>(6.9)    |
| - เฉย ๆ                                | 198<br>(8.8)    | 310<br>(6.1)    | 508<br>(7.0)    |
| - พึงพอใจ                              | 1,102<br>(49.2) | 2,713<br>(53.6) | 3,815<br>(52.3) |
| - พึงพอใจมาก                           | 298<br>(13.3)   | 457<br>(9.0)    | 755<br>(10.3)   |
| <b>ความมั่นคงของงานที่ทำอยู่ขณะนี้</b> |                 |                 |                 |
| - ไม่มั่นคงอย่างยิ่ง                   | 515<br>(23.0)   | 1,256<br>(24.8) | 1,771<br>(24.2) |
| - ไม่มั่นคง                            | 472<br>(21.0)   | 1,103<br>(21.8) | 1,575<br>(21.6) |
| - ค่อนข้างมั่นคง                       | 834<br>(37.2)   | 1,863<br>(36.8) | 2,697<br>(36.9) |
| - มั่นคงอย่างยิ่ง                      | 422<br>(18.8)   | 840<br>(16.6)   | 1,262<br>(17.3) |

5. มิติครอบครัว ในที่นี้จะพิจารณาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ในครอบครัว การแบ่งหน้าที่ และความสุขในครอบครัว ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

5.1 ความสัมพันธ์ในครอบครัว พิจารณาจาก ความรักใคร่ปรองดองกัน การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การใช้วาจารุนแรงและหยาบคายต่อกัน และการทะเลาะตบตีกันอยู่เนือง ๆ ของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งผลจากการสำรวจ พบว่า สมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ประมาณร้อยละ 97) มีความรักใคร่ปรองดองกัน และเคารพและ

ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มากหรือมากที่สุด และนอกจากนี้ยังพบว่า สมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยที่ใช้วาจารุนแรงและหยาบคายต่อกัน และมีการทะเลาะตบตีกันอยู่เนื่อง ๆ คิดเป็นร้อยละ 15.2 และ 8.7 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ระดับความรักใคร่ปรองดองกัน การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน หรือการใช้วาจารุนแรงและหยาบคายต่อกัน และการทะเลาะตบตีกันอยู่เนื่อง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาล อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 5.17)

**ตารางที่ 5.17 ความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| ความสัมพันธ์ในครอบครัว                                       | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความรักใคร่ปรองดองกันของสมาชิกในครอบครัว</b>              |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                                 | 30<br>(1.3)     | 29<br>(0.6)     | 59<br>(0.8)     |
| - น้อย                                                       | 61<br>(2.6)     | 107<br>(2.1)    | 168<br>(2.3)    |
| - มาก                                                        | 1,160<br>(50.1) | 2,631<br>(51.4) | 3,791<br>(51.0) |
| - มากที่สุด                                                  | 1,063<br>(45.9) | 2,355<br>(46.0) | 3,418<br>(46.0) |
| <b>การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกันของสมาชิกในครอบครัว</b> |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                                 | 28<br>(1.2)     | 24<br>(0.5)     | 52<br>(0.7)     |
| - น้อย                                                       | 68<br>(2.9)     | 92<br>(1.8)     | 160<br>(2.2)    |
| - มาก                                                        | 1,155<br>(49.9) | 2,682<br>(52.4) | 3,837<br>(51.6) |
| - มากที่สุด                                                  | 1,063<br>(45.9) | 2,322<br>(45.4) | 3,385<br>(45.5) |

| ความสัมพันธ์ในครอบครัว                                  | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| การใช้วาจารุนแรงและหยาบคายต่อกัน<br>ของสมาชิกในครอบครัว |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                            | 907<br>(39.2)   | 2,360<br>(46.1) | 3,267<br>(43.9) |
| - น้อย                                                  | 1,051<br>(45.4) | 1,984<br>(38.7) | 3,035<br>(40.8) |
| - มาก                                                   | 294<br>(12.7)   | 646<br>(12.6)   | 940<br>(12.6)   |
| - มากที่สุด                                             | 61<br>(2.6)     | 132<br>(2.6)    | 193<br>(2.6)    |
| การทะเลาะตบตีกันของสมาชิกใน<br>ครอบครัว                 |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                            | 1,297<br>(56.1) | 3,312<br>(64.7) | 4,609<br>(62.0) |
| - น้อย                                                  | 811<br>(35.1)   | 1,365<br>(26.7) | 2,176<br>(29.3) |
| - มาก                                                   | 146<br>(6.3)    | 274<br>(5.4)    | 420<br>(5.7)    |
| - มากที่สุด                                             | 57<br>(2.5)     | 168<br>(3.3)    | 225<br>(3.0)    |

**5.2 การแบ่งหน้าที่** พิจารณาจาก การมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือภารกิจของครอบครัว ซึ่งจากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมพอสมควร หรือมีส่วนร่วมมากในการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และช่วยเหลือภารกิจของครอบครัว ร้อยละ 78.6 และ 85.3 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และช่วยเหลือภารกิจของครอบครัวในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และช่วยเหลือภารกิจของครอบครัว ร้อยละ 76.3 และ 83.4 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขต

เทศบาลมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงินของครอบครัว และช่วยเหลือภารกิจของครอบครัว ร้อยละ 79.6 และ 86.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.18)

**ตารางที่ 5.18     การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| การมีส่วนร่วมในครอบครัว                                    | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>มีส่วนร่วมในการวางแผนและรับผิดชอบต่อ<br/>ทางการเงิน</b> |                 |                 |                 |
| - ไม่มีส่วนร่วมเลย                                         | 246<br>(10.6)   | 468<br>(9.1)    | 714<br>(9.6)    |
| - มีส่วนร่วมน้อยมาก                                        | 303<br>(13.1)   | 575<br>(11.2)   | 878<br>(11.8)   |
| - มีส่วนร่วมพอควร                                          | 840<br>(36.4)   | 1,914<br>(37.4) | 2,754<br>(37.1) |
| - มีส่วนร่วมมาก                                            | 921<br>(39.9)   | 2,161<br>(42.2) | 3,082<br>(41.5) |
| <b>การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือภารกิจ<br/>ของครอบครัว</b>   |                 |                 |                 |
| - ไม่มีส่วนร่วมเลย                                         | 143<br>(6.2)    | 172<br>(3.4)    | 315<br>(4.2)    |
| - มีส่วนร่วมน้อยมาก                                        | 242<br>(10.5)   | 533<br>(10.4)   | 775<br>(10.4)   |
| - มีส่วนร่วมพอควร                                          | 890<br>(38.5)   | 1,864<br>(36.4) | 2,754<br>(37.0) |
| - มีส่วนร่วมมาก                                            | 1,039<br>(44.9) | 2,551<br>(49.8) | 3,590<br>(48.3) |

**5.3 ความสุขในครอบครัว** จากการสำรวจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.2) มีความสุขในครอบครัว และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ระดับความสุขในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาล อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 5.19)

ตารางที่ 5.19 ระดับความสุขในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| ระดับความสุขในครอบครัว | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| น้อยที่สุด             | 25<br>(1.1)     | 26<br>(0.5)     | 51<br>(0.7)     |
| น้อย                   | 62<br>(2.7)     | 97<br>(1.9)     | 159<br>(2.1)    |
| มาก                    | 1,215<br>(52.5) | 2,720<br>(53.1) | 3,935<br>(52.9) |
| มากที่สุด              | 1,013<br>(43.8) | 2,281<br>(44.5) | 3,294<br>(44.3) |

6. มิติน้ำมันคงส่วนบุคคล ในที่นี้จะพิจารณาจากการประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สิน ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และหลักประกันในชีวิต ซึ่งผลจากการสำรวจ สรุปได้ ดังนี้

6.1 การประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สิน จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด มากกว่าร้อยละ 90 ไม่เคยประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย สังเกตได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพที่ประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สินมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพที่ประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สินอย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 5.3 และ 8.2 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ที่ประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายร่างกายและทรัพย์สินอย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 3.6 และ 4.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.20)

ตารางที่ 5.20 การประสบเหตุการณ์ประทุษร้ายของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การประสบเหตุการณ์ประทุษร้าย   | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การประทุษร้ายร่างกาย</b>   |                 |                 |                 |
| - ประสบมากกว่า 1 ครั้ง        | 49<br>(2.1)     | 84<br>(1.6)     | 133<br>(1.8)    |
| - ประสบ 1 ครั้ง               | 73<br>(3.2)     | 100<br>(2.0)    | 173<br>(2.3)    |
| - เคยมีผู้พยายามแต่ไม่สำเร็จ  | 22<br>(0.9)     | 43<br>(0.8)     | 65<br>(0.9)     |
| - ไม่เคยประสบเลย              | 2,173<br>(93.8) | 4,898<br>(95.6) | 7,071<br>(95.0) |
| <b>การประทุษร้ายทรัพย์สิน</b> |                 |                 |                 |
| - ประสบมากกว่า 1 ครั้ง        | 76<br>(3.3)     | 79<br>(1.5)     | 155<br>(2.1)    |
| - ประสบ 1 ครั้ง               | 113<br>(4.9)    | 136<br>(2.7)    | 249<br>(3.3)    |
| - เคยมีผู้พยายามแต่ไม่สำเร็จ  | 34<br>(1.5)     | 58<br>(1.1)     | 92<br>(1.2)     |
| - ไม่เคยประสบเลย              | 2,094           | 4,852           | 6,946           |

**6.2 ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 90 มีความรู้สึกปลอดภัยหรือปลอดภัยอย่างยิ่งในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย จะสังเกตเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือ สุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ไม่รู้สึกปลอดภัยหรือไม่รู้สึกปลอดภัยอย่างยิ่ง) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 13.3 และ 16.0 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ที่มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 6.5 และ 7.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.21)

ตารางที่ 5.21 ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย

| ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต</b>      |                 |                 |                 |
| - ไม่รู้สึกปลอดภัยอย่างยิ่ง          | 30<br>(1.3)     | 30<br>(0.6)     | 60<br>(0.8)     |
| - ไม่รู้สึกปลอดภัย                   | 277<br>(12.0)   | 303<br>(5.9)    | 580<br>(7.8)    |
| - รู้สึกปลอดภัย                      | 1,612<br>(69.8) | 3,328<br>(65.0) | 4,940<br>(66.5) |
| - รู้สึกปลอดภัยอย่างยิ่ง             | 390<br>(16.9)   | 1,459<br>(28.5) | 1,849<br>(24.9) |
| <b>ความรู้สึกปลอดภัยในทรัพย์สิน</b>  |                 |                 |                 |
| - ไม่รู้สึกปลอดภัยอย่างยิ่ง          | 46<br>(2.0)     | 60<br>(1.2)     | 106<br>(1.4)    |
| - ไม่รู้สึกปลอดภัย                   | 323<br>(14.0)   | 332<br>(6.5)    | 655<br>(8.8)    |
| - รู้สึกปลอดภัย                      | 1,578<br>(68.2) | 3,335<br>(65.2) | 4,913<br>(66.1) |
| - รู้สึกปลอดภัยอย่างยิ่ง             | 368<br>(15.9)   | 1,391<br>(27.2) | 1,759<br>(23.7) |

**6.3 หลักประกันในชีวิต** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีหลักประกัน (เช่น ประกันสังคม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฌาปนกิจสงเคราะห์ ประกันชีวิต บำเหน็จบำนาญ ฯลฯ) มีร้อยละ 64.2 โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีหลักประกันอย่างน้อย 1 โปรแกรม ร้อยละ 45.6 และมีเพียงร้อยละ 4.1 เท่านั้นที่มีหลักประกันมากกว่า 2 โปรแกรม ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีหลักประกันมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีหลักประกันร้อยละ 68.5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีหลักประกันร้อยละ 54.4 (ตารางที่ 5.22)

ตารางที่ 5.22 การมีหลักประกันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การมีหลักประกัน        | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีเลย               | 1,049<br>(45.6) | 1,609<br>(31.5) | 2,658<br>(35.8) |
| มี                     | 1,253<br>(54.4) | 3,506<br>(68.5) | 4,759<br>(64.2) |
| - 1 หลักประกัน         | 918<br>(40.0)   | 2,465<br>(48.0) | 3,383<br>(46.0) |
| - 2 หลักประกัน         | 229<br>(9.9)    | 844<br>(16.5)   | 1,073<br>(14.5) |
| - มากกว่า 2 หลักประกัน | 106<br>(4.6)    | 197<br>(3.9)    | 303<br>(4.1)    |

นอกจากนี้จากการสำรวจยังพบว่า โปรแกรมหลักประกันที่กลุ่มตัวอย่างได้รับการคุ้มครอง คือ ฌาปนกิจสงเคราะห์ มากที่สุด (ร้อยละ 39.3) รองลงมา คือ ประกันชีวิต และ ประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 23.6 และ 17.1 ตามลำดับ โดยที่โปรแกรมของหลักประกันของกลุ่มตัวอย่างนั้นจะแตกต่างกันตามเขตที่อยู่อาศัย กล่าวคือ หลักประกันของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ เป็นการประกันชีวิต มากที่สุด รองลงมา คือ ประกันสังคม และฌาปนกิจสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 31.9, 28.7 และ 19.5 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ มากที่สุด รองลงมา คือ การประกันชีวิต และประกันสังคม ร้อยละ 46.5, 20.6 และ 13.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.23)

ตารางที่ 5.23 โปรแกรมหลักประกันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| โปรแกรมหลักประกัน    | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|----------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| ประกันสังคม          | 496<br>(28.7) | 621<br>(13.0)   | 1,117<br>(17.1) |
| กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ | 103<br>(6.0)  | 195<br>(4.1)    | 298<br>(4.6)    |
| ฌาปนกิจสงเคราะห์     | 338<br>(19.5) | 2,225<br>(46.5) | 2,563<br>(39.3) |

| โปรแกรมหลักประกัน                                       | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล  | รวม             |
|---------------------------------------------------------|---------------|---------------|-----------------|
| การประกันชีวิตที่ผ่านหรือหน่วยงาน<br>หรือบุคคลอื่นทำให้ | 552<br>(31.9) | 986<br>(20.6) | 1,538<br>(23.6) |
| บำเหน็จบำนาญจากหน่วยงาน                                 | 113<br>(6.5)  | 157<br>(3.3)  | 270<br>(4.1)    |
| อื่น ๆ                                                  | 127<br>(7.3)  | 606<br>(12.7) | 733<br>(11.2)   |

7. **มิติสภาพแวดล้อมทางสังคม** โดยจะพิจารณาจาก การมีบุคคลที่สามารถขอความช่วยเหลือเมื่อประสบความเดือดร้อน สถานที่ราชการ/สถานที่สาธารณะที่ใกล้ที่พักอาศัยซึ่งสามารถเดินทางไปใช้บริการได้ภายใน 30 นาที และความรู้สึกมีความสุขกับการใช้ชีวิตและชีวิตมีคุณค่า ผลจากการสำรวจ สรุปได้ ดังนี้

7.1 **การมีบุคคลที่สามารถขอความช่วยเหลือเมื่อประสบความเดือดร้อน**  
จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 86.7 มีบุคคลที่สามารถขอความช่วยเหลือได้ในยามที่ประสบความเดือดร้อน และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีบุคคลที่สามารถขอความช่วยเหลือได้ในยามที่ประสบความเดือดร้อน ร้อยละ 85.2 และ 87.4 ตามลำดับ

บุคคลในกลุ่มตัวอย่างสามารถขอความช่วยเหลือได้ในยามที่ประสบความเดือดร้อนได้มากที่สุด ได้แก่ พี่-น้อง (ร้อยละ 48.5) รองลงมาได้แก่ พ่อ-แม่ ญาติ ภรรยาและบุตร ร้อยละ 47.2, 41.2 และ 25.0 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย จะสังเกตได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล สามารถขอความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้างได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่ จะขอความช่วยเหลือจากพี่-น้อง มากที่สุด (ร้อยละ 50.1) รองลงมาได้แก่ พ่อ-แม่ (ร้อยละ 47.6) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ส่วนใหญ่ จะขอความช่วยเหลือจากพ่อ-แม่ มากที่สุด รองลงมา คือพี่-น้อง คิดเป็น ร้อยละ 46.5 และ 44.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.24)

ตารางที่ 5.24 การมีบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อกลุ่มตัวอย่างประสบความเดือดร้อน  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีเลย                 | 342<br>(14.8)   | 645<br>(12.6)   | 987<br>(13.3)   |
| มี                       | 1,974<br>(85.2) | 4,479<br>(87.3) | 6,453<br>(86.7) |
| พ่อ-แม่                  | 1,078<br>(46.5) | 2,437<br>(47.6) | 3,515<br>(47.2) |
| พี่-น้อง                 | 1,036<br>(44.7) | 2,569<br>(50.1) | 3,605<br>(48.5) |
| ภรรยา-บุตร               | 496<br>(21.4)   | 1,361<br>(26.6) | 1,857<br>(25.0) |
| ญาติ                     | 870<br>(37.6)   | 2,195<br>(42.8) | 3,065<br>(41.2) |
| เพื่อน                   | 457<br>(19.7)   | 965<br>(18.8)   | 1,422<br>(19.1) |
| เพื่อนบ้าน               | 244<br>(10.5)   | 1,226<br>(23.9) | 1,470<br>(19.8) |
| อื่น ๆ                   | 112<br>(4.8)    | 299<br>(5.8)    | 411<br>(5.5)    |

7.2 สถานที่ราชการ/สถานที่สาธารณะที่ใกล้ที่พักอาศัย จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ99.2) มีที่พักอาศัยใกล้กับสถานที่ราชการ/สถานที่สาธารณะ (เช่น วัด/โบสถ์/มัสยิด สถานพยาบาล โรงเรียน บ้าน สถานีตำรวจ สวนสาธารณะ) และเพื่อนบ้านที่สามารถเดินทางไปใช้บริการได้ภายในระยะเวลา 30 นาที และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า สถานที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ใกล้สถานที่ต่าง ๆ (ยกเว้นสถานีตำรวจ และสวนสาธารณะ) มากกว่าสถานที่พักของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลนั้นจะพักอาศัยใกล้วัด/โบสถ์/มัสยิด มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ (ตารางที่ 5.25)

ตารางที่ 5.25 สถานที่ที่ใกล้ที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| สถานที่ที่ใกล้ที่พักอาศัย | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีเลย                  | 25<br>(1.1)     | 37<br>(0.7)     | 62<br>(0.8)     |
| โรงเรียน                  | 1,899<br>(82.0) | 4,626<br>(90.3) | 6,525<br>(87.7) |
| สถานีตำรวจ                | 1,754<br>(75.7) | 3,558<br>(69.5) | 5,312<br>(71.4) |
| สถานพยาบาล                | 1,975<br>(85.2) | 4,583<br>(89.5) | 6,558<br>(88.1) |
| บ้านที่ใกล้ที่สุด         | 1,777<br>(76.7) | 4,623<br>(90.2) | 6,400<br>(86.0) |
| วัด/โบสถ์/มัสยิด          | 1,973<br>(85.2) | 4,854<br>(94.7) | 6,827<br>(91.8) |
| สวนสาธารณะ                | 1,028<br>(44.4) | 974<br>(19.0)   | 2,002<br>(26.9) |

**7.3 ความรู้สึกมีความสุขกับการใช้ชีวิตและชีวิตมีคุณค่า** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รู้สึกมีความสุขหรือมีความสุขอย่างยิ่งกับการใช้ชีวิต และรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าพอควรหรือมีคุณค่าอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 83.1 และ 98.7 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลรู้สึกมีความสุขหรือมีความสุขอย่างยิ่งกับการใช้ชีวิตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลรู้สึกมีความสุขหรือมีความสุขอย่างยิ่งกับการใช้ชีวิต ร้อยละ 85.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ รู้สึกมีความสุขหรือมีความสุขอย่างยิ่งกับการใช้ชีวิต ร้อยละ 79.1 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และนอกเขตเทศบาลมีความรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่าพอควรหรือมีคุณค่าอย่างยิ่งในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยละ 98 (ตารางที่ 5.26)

ตารางที่ 5.26 ความรู้สึกว่าชีวิตมีความสุขและมีคุณค่าของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| ความรู้สึกต่อการใช้ชีวิต             | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความสุขกับการใช้ชีวิตในขณะนี้</b> |                 |                 |                 |
| - ไม่มีความสุขอย่างยิ่ง              | 10<br>(0.4)     | 24<br>(0.5)     | 34<br>(0.5)     |
| - ไม่มีความสุข                       | 76<br>(3.3)     | 127<br>(2.5)    | 203<br>(2.7)    |
| - เฉย ๆ                              | 399<br>(17.2)   | 615<br>(12.0)   | 1,014<br>(13.7) |
| - มีความสุข                          | 1,436<br>(62.1) | 3,573<br>(69.9) | 5,009<br>(67.4) |
| - มีความสุขอย่างยิ่ง                 | 393<br>(17.0)   | 774<br>(15.1)   | 1,167<br>(15.7) |
| <b>ความรู้สึกว่าชีวิตมีคุณค่า</b>    |                 |                 |                 |
| - ไร้คุณค่าอย่างยิ่ง                 | 5<br>(0.2)      | 16<br>(0.3)     | 21<br>(0.3)     |
| - ไร้คุณค่า                          | 32<br>(1.4)     | 47<br>(0.9)     | 79<br>(1.1)     |
| - มีคุณค่าพอควร                      | 1,306<br>(56.6) | 2,950<br>(57.8) | 4,256<br>(57.4) |
| - มีคุณค่าอย่างยิ่ง                  | 965<br>(41.8)   | 2,095<br>(41.0) | 3,060<br>(41.3) |

8. มิติสังคม-วัฒนธรรม โดยพิจารณาจากการใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อนและ  
บันเทิง การร่วมปฏิบัติศาสนกิจ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม และการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือ  
ชมรม และกิจกรรมสังคม-วัฒนธรรม ผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

8.1 การใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อน จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเวลา  
ว่างเพื่อการพักผ่อนและบันเทิงโดยเฉลี่ยวันละประมาณ 2 ชั่วโมง 6 นาที (127.9 นาที) ใช้เวลาใน  
การติดตามข่าวสาร-สังคม-วัฒนธรรม-บันเทิง โดยเฉลี่ยวันละ ประมาณ 1 ชั่วโมง 10 นาที  
(71.7 นาที) และใช้เวลาสวดมนต์หรือทำจิตใจให้สงบโดยเฉลี่ยวันละประมาณ 7 นาที ซึ่งเมื่อ

จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ โดยเฉลี่ยแล้วใช้เวลาว่างเพื่อการพักผ่อนและบันเทิง ติดตามข่าวสาร-สังคม-วัฒนธรรม-บันเทิง และสวดมนต์หรือทำจิตใจให้สงบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 5.27)

**ตารางที่ 5.27 การใช้เวลาว่าง (นาทิต/วัน) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| การใช้เวลาว่าง                                | เขตเทศบาล |                      | นอกเขตเทศบาล |                      | รวม       |                      |
|-----------------------------------------------|-----------|----------------------|--------------|----------------------|-----------|----------------------|
|                                               | ค่าเฉลี่ย | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน | ค่าเฉลี่ย    | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน | ค่าเฉลี่ย | ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| เวลาที่ใช้เพื่อการพักผ่อนและบันเทิง           | 134.65    | 106.84               | 124.84       | 99.17                | 127.89    | 101.71               |
| เวลาที่ใช้ติดตามข่าวสารสังคม-วัฒนธรรม-บันเทิง | 75.80     | 62.73                | 69.88        | 58.41                | 71.72     | 59.84                |
| เวลาที่ใช้สวดมนต์หรือทำจิตใจให้สงบ            | 8.67      | 12.77                | 6.03         | 10.15                | 6.85      | 11.10                |

**8.2 การร่วมปฏิบัติศาสนกิจ** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.5) ร่วมปฏิบัติศาสนกิจ และมีกลุ่มตัวอย่างที่แทบไม่ได้ปฏิบัติศาสนกิจเลยร้อยละ 15.5 ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่ร่วมปฏิบัติศาสนกิจมีน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่แทบไม่ได้ร่วมปฏิบัติศาสนกิจเลยมีร้อยละ 21.2 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่แทบไม่ได้ปฏิบัติศาสนกิจเลยมีร้อยละ 12.9 และจะสังเกตเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ปฏิบัติศาสนกิจทุกสัปดาห์หรือทุกวันพระมีร้อยละ 21.4 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่ปฏิบัติศาสนกิจทุกสัปดาห์หรือทุกวันพระมีเพียงร้อยละ 12.8 เท่านั้น (ตารางที่ 5.28)

ตารางที่ 5.28 การร่วมปฏิบัติศาสนกิจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การร่วมปฏิบัติศาสนกิจ       | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-----------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| แทบไม่ได้ปฏิบัติเลย         | 490<br>(21.2) | 659<br>(12.9)   | 1,149<br>(15.5) |
| บางวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น | 468<br>(20.2) | 852<br>(16.7)   | 1,320<br>(17.8) |
| เฉพาะวันสำคัญทางศาสนา       | 781<br>(33.8) | 1,546<br>(30.2) | 2,327<br>(31.3) |
| บางสัปดาห์ หรือ บางวันพระ   | 278<br>(12.0) | 966<br>(18.9)   | 1,244<br>(16.7) |
| ทุกสัปดาห์ หรือ ทุกวันพระ   | 297<br>(12.8) | 1,093<br>(21.4) | 1,390<br>(18.7) |

8.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.4) ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมใด ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมใด มีมากถึงร้อยละ 88.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมใดเลยมีร้อยละ 79.9 (ตารางที่ 5.29)

ตารางที่ 5.29 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม         | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมใด | 2,027<br>(88.0) | 4,076<br>(79.9) | 6,103<br>(82.4) |
| เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรม         | 276<br>(12.0)   | 1,027<br>(20.1) | 1,303<br>(17.6) |

8.4 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือชมรม และกิจกรรมสังคม-วัฒนธรรม จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือชมรมบ่อยพอสมควร หรือเข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้งนั้นมีมากถึงร้อยละ 88.1 และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมที่อยู่นอกเขต

เทศบาลได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มหรือชมรมบ่อยพอสมควร หรือเข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้ง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ

สำหรับกิจกรรมสังคม-วัฒนธรรมนั้น จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสังคม-วัฒนธรรม บ่อยพอสมควร หรือเข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้งนั้นมีร้อยละ 82.8 และเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลได้เข้าร่วมกิจกรรมสังคม-วัฒนธรรมบ่อยพอสมควร หรือเข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้ง มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ (ตารางที่ 5.30)

**ตารางที่ 5.30 การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| การเข้าร่วมกิจกรรม                                     | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|--------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มหรือชมรมที่เป็นสมาชิก</b> |                 |                 |                 |
| - แทบไม่ได้เข้าร่วมเลย                                 | 46<br>(18.0)    | 104<br>(10.4)   | 150<br>(12.0)   |
| - เข้าร่วมบ่อยพอสมควร                                  | 114<br>(44.5)   | 365<br>(36.6)   | 479<br>(38.3)   |
| - เข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้ง                      | 96<br>(37.5)    | 527<br>(52.9)   | 623<br>(49.8)   |
| <b>การเข้าร่วมกิจกรรมสังคม- วัฒนธรรม</b>               |                 |                 |                 |
| - แทบไม่ได้เข้าร่วมเลย                                 | 653<br>(28.4)   | 621<br>(12.2)   | 1,274<br>(17.2) |
| - เข้าร่วมบ่อยพอสมควร                                  | 1,181<br>(51.4) | 2,092<br>(40.9) | 3,273<br>(44.2) |
| - เข้าร่วมแทบทุกครั้งหรือทุกครั้ง                      | 464<br>(20.2)   | 2,398<br>(46.9) | 2,862<br>(38.6) |

**9. มิติสิทธิและความเป็นธรรม** โดยพิจารณาจาก ความคับข้องใจจากการละเมิดเลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรม การมีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกง และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคมไทย ผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

**9.1 ความคับข้องใจจากการละเมิด เลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรม**  
จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.8) ไม่มีความคับข้องใจจากการละเมิดเลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรม เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่ม

ตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานครมีความคับข้องใจจากการละเมิดเลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล

ความคับข้องใจนั้นเนื่องมาจากเพื่อนบ้านมากที่สุด (ร้อยละ 34.4) รองลงมาได้แก่จากบุคคลของรัฐ และบุคคลอื่น รวมทั้งญาติ-พี่น้อง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.9 และ 20.6 ตามลำดับ เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างที่มีความคับข้องใจจากการละเมิดเลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรมตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับความคับข้องใจนั้น เนื่องมาจากบุคคลของรัฐ และเพื่อนบ้านมาก ในสัดส่วนพอ ๆ กัน คือ ร้อยละ 30.4 และ 30.0 ตามลำดับ ในขณะที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลได้รับความคับข้องใจเนื่องจากเพื่อนบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.5 (ตารางที่ 5.31)

**ตารางที่ 5.31 บุคคลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างคับข้องใจจากการถูกละเมิดเลือกปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่เป็นธรรม จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| บุคคลทำให้คับข้องใจ                       | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่มีความคับข้องใจ                        | 1,887<br>(81.6) | 4,561<br>(89.1) | 6,448<br>(86.8) |
| มีความคับข้องใจ                           | 530<br>(21.9)   | 730<br>(13.8)   | 1,260<br>(16.3) |
| เพื่อนบ้าน                                | 159<br>(30.0)   | 274<br>(37.5)   | 433<br>(34.4)   |
| นายจ้าง                                   | 70<br>(13.2)    | 89<br>(12.2)    | 159<br>(12.6)   |
| บุคคลอื่น ๆ รวมทั้งญาติ-พี่น้อง           | 102<br>(19.2)   | 157<br>(21.5)   | 259<br>(20.6)   |
| บุคคลของรัฐ (ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่รัฐ) | 161<br>(30.4)   | 165<br>(22.6)   | 326<br>(25.9)   |
| นักการเมือง                               | 38<br>(7.2)     | 45<br>(6.2)     | 83<br>(6.6)     |

9.2 การมีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกง จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ประมาณร้อยละ 98) ไม่มีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกง ไม่ว่าจะเป็นกับบุคคล/นิติบุคคล หรือกับหน่วยงาน/บุคคลของรัฐ ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ และที่อยู่นอกเขตเทศบาล มีคดีฟ้องร้องหรือกำลังจะเกิดคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกงกับบุคคล/นิติบุคคล มากกว่ากับหน่วยงาน/บุคคลของรัฐ โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีคดีฟ้องร้องหรือกำลังจะเกิดคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกงกับบุคคล/นิติบุคคลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล (ตารางที่ 5.32)

ตารางที่ 5.32      การมีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกง  
ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การมีคดีฟ้องร้องเกี่ยวกับ                                                                | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ปัญหาการละเมิดสิทธิหรือข้อโกงกับบุคคลหรือนิติบุคคล</b>                                |                 |                 |                 |
| - มี                                                                                     | 47<br>(2.0)     | 70<br>(1.4)     | 117<br>(1.6)    |
| - ไม่มีแต่กำลังจะเกิดคดี                                                                 | 24<br>(1.0)     | 21<br>(0.4)     | 45<br>(0.6)     |
| - ไม่มี                                                                                  | 2,246<br>(96.9) | 5,033<br>(98.2) | 7,279<br>(97.8) |
| <b>ปัญหาการละเมิดสิทธิหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมกับหน่วยงานหรือบุคลากรของรัฐ</b> |                 |                 |                 |
| - มี                                                                                     | 19<br>(0.8)     | 43<br>(0.8)     | 62<br>(0.8)     |
| - ไม่มีแต่กำลังจะเกิดคดี                                                                 | 12<br>(0.5)     | 22<br>(0.4)     | 34<br>(0.5)     |
| - ไม่มี                                                                                  | 2,281<br>(98.7) | 5,057<br>(98.7) | 7,338<br>(98.7) |

**9.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคมไทย** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 (ร้อยละ 76.4) มีความคิดเห็นว่าสังคมไทยมีความเป็นธรรมในระดับมากหรือมากที่สุด ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลร้อยละ 78.9 มีความคิดเห็นว่าสังคมไทยมีความเป็นธรรมในระดับมากหรือมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ร้อยละ 70.7 มีความคิดเห็นว่าสังคมไทยมีความเป็นธรรมในระดับมากหรือมากที่สุด (ตารางที่ 5.33)

**ตารางที่ 5.33** *ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีความเป็นธรรมของสังคมไทย จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย*

| ความคิดเห็นเกี่ยวกับ<br>การมีความเป็นธรรมของสังคมไทย | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| น้อยที่สุด                                           | 118<br>(5.1)    | 207<br>(4.1)    | 325<br>(4.4)    |
| น้อย                                                 | 557<br>(24.2)   | 866<br>(17.0)   | 1,423<br>(19.2) |
| มาก                                                  | 1,344<br>(58.3) | 3,187<br>(62.5) | 4,531<br>(61.2) |
| มากที่สุด                                            | 285<br>(12.4)   | 837<br>(16.4)   | 1,122<br>(15.2) |

**10. มิติการเมืองและธรรมาภิบาล** พิจารณาจาก ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การติดตามข่าวสารการเมือง และการได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ การไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ และความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ ผลจากการสำรวจ สรุปได้ดังนี้

**10.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ประมาณร้อยละ 97) มีความคิดเห็นว่า การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาระดับท้องถิ่น มีความสำคัญมากหรือมากที่สุดต่อระบบการเมืองไทย ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 87.4 มีความคิดเห็นว่า มีความสำคัญมากหรือมากที่สุดต่อระบบการ

เมืองไทย และเป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลเห็นความสำคัญของการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาระดับท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอย่างมากหรือมากที่สุด มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ (ตารางที่ 5.34)

**ตารางที่ 5.34** *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย*

| ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง                  | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>ความสำคัญของการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</b> |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                                              | 26<br>(1.1)     | 18<br>(0.4)     | 44<br>(0.6)     |
| - น้อย                                                                    | 56<br>(2.4)     | 65<br>(1.3)     | 121<br>(1.6)    |
| - มาก                                                                     | 1,100<br>(47.5) | 2,126<br>(41.5) | 3,226<br>(43.4) |
| - มากที่สุด                                                               | 1,133<br>(48.9) | 2,914<br>(56.9) | 4,047<br>(54.4) |
| <b>ความสำคัญของการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา</b>        |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                                              | 23<br>(1.0)     | 23<br>(0.4)     | 46<br>(0.6)     |
| - น้อย                                                                    | 74<br>(3.2)     | 82<br>(1.6)     | 156<br>(2.1)    |
| - มาก                                                                     | 1,111<br>(48.0) | 2,179<br>(42.5) | 3,290<br>(44.2) |
| - มากที่สุด                                                               | 1,106<br>(47.8) | 2,841<br>(55.4) | 3,947<br>(53.1) |

| ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง                                                                      | เขตเทศบาล                                                        | นอกเขตเทศบาล                                                       | รวม                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| <b>ความสำคัญของการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาระดับท้องถิ่น</b><br>- น้อยที่สุด<br>- น้อย<br>- มาก<br>- มากที่สุด | 21<br>(0.9)<br>80<br>(3.5)<br>1,187<br>(51.2)<br>1,029<br>(44.4) | 23<br>(0.4)<br>84<br>(1.6)<br>2,246<br>(43.8)<br>2,771<br>(54.1)   | 44<br>(0.6)<br>164<br>(2.2)<br>3,433<br>(46.1)<br>3,800<br>(51.1)   |
| <b>ความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของประชาชน</b><br>- น้อยที่สุด<br>- น้อย<br>- มาก<br>- มากที่สุด                      | 58<br>(2.5)<br>279<br>(12.1)<br>1,235<br>(53.5)<br>737<br>(31.9) | 135<br>(2.6)<br>464<br>(9.1)<br>2,545<br>(49.7)<br>1,975<br>(38.6) | 193<br>(2.6)<br>743<br>(10.0)<br>3,780<br>(50.9)<br>2,712<br>(36.5) |

**10.2 การร่วมกิจกรรมทางการเมือง** จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.5) ไม่เคยไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองเลย ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ไม่เคยไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองเลยมีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองนั้นไปร่วมรับฟังแถลงนโยบายทางการเมืองระดับต่าง ๆ มากที่สุด (ร้อยละ 47.0) รองลงมาได้แก่การร่วมประชุม-สัมมนาในประเด็นการเมืองที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ (ร้อยละ 14.7) และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 2.2) ที่ร่วมประท้วงทางการเมือง และร่วมกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ และเป็นที่น่าสนใจว่า กลุ่มตัวอย่าง

ที่อยู่นอกเขตเทศบาลได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ (ตารางที่ 5.35)

**ตารางที่ 5.35 การร่วมกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย**

| การร่วมกิจกรรมทางการเมือง                                     | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|---------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| ไม่เคยไปร่วมเลย                                               | 1,382<br>(59.9) | 2,224<br>(43.4) | 3,606<br>(48.5) |
| ร่วมรับฟังการแถลงนโยบายการเมืองระดับ<br>ใดระดับหนึ่ง          | 808<br>(35.0)   | 2,688<br>(52.4) | 3,496<br>(47.0) |
| ร่วมประชุม-สัมมนาในประเด็นการเมืองที่จัด<br>โดยหน่วยงานต่าง ๆ | 222<br>(9.6)    | 873<br>(17.0)   | 1,095<br>(14.7) |
| ร่วมประท้วงทางการเมือง                                        | 26<br>(1.1)     | 66<br>(1.3)     | 92<br>(1.2)     |
| อื่น ๆ                                                        | 57<br>(2.5)     | 17<br>(0.3)     | 74<br>(1.0)     |

**10.3 การติดตามข่าวสารการเมือง** จากการสำรวจ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเพียง ร้อยละ 8.6 เท่านั้นที่ไม่เคยติดตามข่าวสารการเมืองเลย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารการเมืองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.2) จะใช้เวลาในแต่ละวันโดยเฉลี่ย เกินกว่า 10 นาที ซึ่งเมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ไม่เคยติดตามข่าวสารการเมืองเลยมีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ ร้อยละ 75.3 ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละวัน โดยเฉลี่ยนานกว่า 10 นาที ในขณะที่ตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล ที่ติดตามข่าวสารการเมือง ร้อยละ 70.8 จะใช้เวลาในแต่ละวันโดยเฉลี่ยนานกว่า 10 นาที (ตารางที่ 5.36)

ตารางที่ 5.36 การติดตามข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง  
จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย

| การติดตามข่าวสารทางการเมือง             | เขตเทศบาล     | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-----------------------------------------|---------------|-----------------|-----------------|
| ไม่ได้ติดตามเลย                         | 154<br>(6.6)  | 483<br>(9.4)    | 637<br>(8.6)    |
| ติดตามน้อยมากเฉลี่ยวันละไม่เกิน 10 นาที | 417<br>(18.0) | 1,015<br>(19.8) | 1,432<br>(19.2) |
| ติดตามเฉลี่ยวันละ 11-30 นาที            | 837<br>(36.1) | 1,843<br>(36.0) | 2,680<br>(36.0) |
| ติดตามเฉลี่ยแล้ววันละมากกว่า 30 นาที    | 909<br>(39.2) | 1,784<br>(34.8) | 2,693<br>(36.2) |

10.4 การได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ การ  
ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ และความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ จากการสำรวจ พบว่า กลุ่ม  
ตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ รู้สึกไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ  
และมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐโปร่งใสตรวจสอบได้ คิดเป็นร้อยละ 86.0, 82.1 และ 73.4  
ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขตเทศบาล  
มีความคิดเห็นว่าได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ รู้สึกไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ  
และมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐโปร่งใสตรวจสอบได้ ในระดับมากหรือมากที่สุดมากกว่ากลุ่ม  
ตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล หรือกรุงเทพ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเขต  
เทศบาลมีความคิดเห็นว่าได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ รู้สึกไว้วางใจ  
เจ้าหน้าที่รัฐ และมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐโปร่งใสตรวจสอบได้ ในระดับมากหรือมากที่สุด  
ร้อยละ 88.1, 84.4 และ 77.0 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาล หรือ  
สุขาภิบาล หรือกรุงเทพ มีความคิดเห็นว่าได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อหน่วยงานของรัฐ  
รู้สึกไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ และมีความคิดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐโปร่งใสตรวจสอบได้ ในระดับมาก  
หรือมากที่สุด ร้อยละ 81.4, 74.7 และ 65.7 (ตารางที่ 5.37)

ตารางที่ 5.37 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ  
จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย

| ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ                  | เขตเทศบาล       | นอกเขตเทศบาล    | รวม             |
|-----------------------------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| การได้รับความเป็นธรรมเมื่อไปติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ |                 |                 |                 |
| - น้อยที่สุด                                        | 68<br>(2.9)     | 69<br>(1.4)     | 137<br>(1.8)    |
| - น้อย                                              | 363<br>(15.7)   | 537<br>(10.5)   | 900<br>(12.1)   |
| - มาก                                               | 1,550<br>(67.0) | 3,537<br>(69.2) | 5,087<br>(68.5) |
| - มากที่สุด                                         | 334<br>(14.4)   | 966<br>(18.9)   | 1,300<br>(17.5) |
| ความรู้สึกไว้วางใจในเจ้าหน้าที่รัฐ                  |                 |                 |                 |
| น้อยที่สุด                                          | 102<br>(4.4)    | 85<br>(1.7)     | 187<br>(2.5)    |
| น้อย                                                | 485<br>(20.9)   | 661<br>(12.9)   | 1,146<br>(15.4) |
| มาก                                                 | 1,493<br>(64.5) | 3,560<br>(69.4) | 5,053<br>(67.9) |
| มากที่สุด                                           | 236<br>(10.2)   | 820<br>(16.0)   | 1,056<br>(14.2) |
| ความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ                        |                 |                 |                 |
| น้อยที่สุด                                          | 165<br>(7.2)    | 202<br>(3.9)    | 367<br>(4.9)    |
| น้อย                                                | 637<br>(27.6)   | 975<br>(19.1)   | 1,612<br>(21.7) |
| มาก                                                 | 1,280<br>(55.5) | 3,252<br>(63.6) | 4,532<br>(61.1) |
| มากที่สุด                                           | 225<br>(9.8)    | 687<br>(13.4)   | 912<br>(12.3)   |